INFORMAŢIUNI

ASUPRA

DOBROGEI

STAREA EĬ DE ASTĂḌĬ

RESURSELE ŞI VIITORUL EĬ

DE

BARONUL D'HOGGUER

BUCURESCĬ
EDITURA LIBRĂRIEI SOCEC & C^OMP.
7, CALEA VICTORIEĬ, 7.
1879.

Preţulŭ 1 Leŭ noŭ.

INFORMAŢIUNI

ASUPRA

DOBROGEI

STAREA EĬ DE ASTĂḌĬ
RESURSELE ŞI VIITORUL EĬ

DE

BARONUL D'HOGGUER

FEBRUARIE 1879

BUCURESCĬ
EDITURA LIBRĂRIEI SOCEC & C-ie
7, Calea Victorieĭ, 7.
1879.

BUCURESCÏ
TYPOGRAPHIA LABORATORILOR ROMÂNÏ
19 Strada Academieĭ, 19.
1879

ALTEȚII SELE REGALE

CAROLU I

DOMN AL ROMANILOR

Măria Ta.

Tot ce póte tinde către un scop de utilitate publică nu póte fi pus maĭ nemerit de cât sub Înaltul patronagiŭ al Alteţeĭ Vóstre Regale a căreia statornică solicitudine pentru viitorul ţěreĭ care 'ĭ a încredinţat sórtea sa, s'a manifestat chiar în timpiĭ din urmă într'un mod aşa de strălucit.

Cutez a mě măguli că subt acest titlu Alteţea Vóstră Regală va bine-voi să priiméscă cu buna sa voinţă obicĭnuită aceste puţine studiĭ ce am fost în posiţiune să fac asupra Românieĭ Transdanubiane.

Viŭ cu cea mai respectuósă libertate a ruga pe Alteţea Vóstră Regală să priméscă acest omagiu.

Sunt cu cel maĭ profund respect

al Alteţeĭ Vóstre Regale

Prea supus şi prea devotat Servitor

BARON d'HOGGUER

PRECUVENTARE

Affacerĭ de serviciŭ îmi deteră ocasiunea de a călĕtori prin Dobrogea; asprimea cea extra-ordinară a ierneĭ de atuncĭ întrerupênd tóte comunicaţiile, mĕ siliră a petrece în acea localitate maĭ mult de cât mĕ aşteptam.

Cu tóte dificultăţile, am avut ânsĕ timpul de a culege maĭ multe informaţiunĭ, de a constata pe cât 'mĭ-a fost cu putinţă esactitatea chiar asupra locurilor lor şi de a lua notiţele ce mi s'aŭ părut maĭ necesariĭ, spre a da o ideiă despre acéstă localitate, âncă necunoscută din destul, şi a'şĭ putea dice chiar fórte calomniată.

Acéstă lucrare particulară nu era de loc destinată publicităţiĭ; ânse maĭ multe persóne competinte din Bucurescĭ aŭ judecat că ar putea să presinte interes şi chiar a deveni de óre care utilitate pentru ţéră.

Atuncĭ n'am maĭ esitat a o supune la apreciarea publiculuĭ; şi aşĭ fi fericit de mĭ-aş ajunge scopul ce'mĭ propuĭ, acela adecă de a arăta prin acésta dorinţa ce am de a mĕ aquita în parte de datoria de gratitudine către societatea Română, în sînul căreia am găsit o ospitalitate atât de bine-voitóre şi de graţiósă.

In acest mod îmĭ îndeplinesc cu cea maĭ mare plăcere datoria de a esprima tótă recunoscința mea D-lor prefecțĭ Ghika, Opreanu și G-lŭ Gherghel, precum și tuturor autorităților civile și militare, pentru asisstența și primirea bine-voitóre ce'mĭ aŭ făcut și prin care mi s'a înlesnit fórte mult lucrarea.

Baron d'Hogguer.

Bucurescĭ, Februarie 1879

STAREA SANITARĂ A DOBROGEĬ

Consideratii Generale

După opinia maĭ multor medicĭ locuind de maĭ mulţĭ anĭ în Dobrogea, resultă că reputaţia de insalubritate ce o are, este fórte exagerată.

Intr'adevĕr în câte-va districte, maĭ alesŭ pe tótă partea laterală a Dunăreĭ, spre pildă de la Isaccea pênĕ la Doeni, şi de la Tapel pênĕ la Silistra, frigurile domnescŭ într'o stare aprópe endemică; dar fără vr'unŭ caracterŭ perniciosŭ saŭ tifoidicŭ.

Causele principale ale acestor frigurĭ, se găsescŭ în orĭ ce ţéră prin care trece unŭ fluviŭ mare, care la gura luĭ se împarte în maĭ multe braţe, şi formézǎ la óre care epocĭ ale anuluĭ bălţĭ întinse şi nenumĕrate lacurĭ, avênd maĭ tóte comunicaţie cu fluviul.

Dunărea în timpul marelorŭ crescerĭ de apă, se revarsă într'un mod considerabil preste şesurile litoraluluĭ eĭ.

Nivelul fluviuluĭ lăsându-se adesea orĭ în jos cu mare iuţeală, apele n'aŭ vreme de a se scurge, şi depun atuncea

un mare numĕr de materiĭ organice, care, prin căldură şi prin fermentaţia pămênturilor udate, desvoltă miasmele paludeene.

Trebue să găsim isvorul acestor miasme în nenumĕratele gîrle naturale şi de multe orĭ artificiale pe carĭ le facŭ pescariĭ spre a aduce apele fluviuluĭ în iazurĭ ca să atragă pesciĭ, ce vin la vremea prăsileĭ, de'şĭ depun icrele.

Când apele se retrag, pescariĭ clădesc zăgazurĭ spre a împedeca reintrarea pescilor în fluviŭ şi pescuitul începe.

Bălţile, a căror scurgere este ast-fel oprită, sunt fără îndoélă isvorul cel maĭ funest al miasmelor paludeene. Tóte satele de pescarĭ, şi chiar cele din năuntru, nu cunosc absolut nicĭ cele d'ântêiŭ principiĭ hygienice.

Locuitoriĭ obicĭnuitŭ se culcă pe rogojinĭ, pe un teren umed şi câte o dată numaĭ pe nomolul lăsat de ape. Este dar inevitabil ca miasmele ce se rădică să fie causa frigurilor care le bântue.

Hrana lor asemenea lasă fórte multe de dorit în privinţa calităţiĭ eĭ. Pesce próspĕt saŭ sărat, cépă, cafea próstă, pâĭne fórte próstă le sunt maĭ tótă hrana; ajunurile cele lungĭ ale posturilor contribue şi ele a mări acéstă tendinţă.

Partea cea maĭ încercată de frigurĭ este fără contestaţie orăşelul tătărăsc Megidie, a căruia populaţie a fost, acum vr'o câţĭ-va anĭ, decimată de bólă. Insalubritatea districtuluĭ Megidie se atribue de către chiar mediciĭ ţĕreĭ la însăşĭ situaţia satelor.

Spre pildă, Megidie este în mare parte clădită la pólele unuĭ coline, şi parte pe malul uneĭ bălţĭ marĭ pestilenţiale. La începutul tómneĭ, acéstă baltă se usucă prin evaporaţia apelor şi se transforméză într'un imens şes plin de noroiŭ negru şi fetid, unde se descompune, la căldura razelor solare o massă enormă de materiĭ organice, principalmente pescĭ, bróşte şi

putrigaiurĭ vegetale; şi precum am ḑis maĭ sus miasmele paludeene se degagéză cu mare repeḑiciune.

Adăogaţĭ că puţurile sunt tóte situate în partea cea maĭ de jos a terenurilor de pe lângă bălţĭ. Aceste ape deja necurate prin nivelul lor inferior cu acela al bălţilor, şi supuse la tóte infiltraţiunile pămêntuluĭ, devin prin posiţia lor şi maĭ necurate.

Aceste puţurĭ în genere sunt săpate la centrul planurilor înclinate între lăcuinţă şi baltă. Resultatele sunt logice.

Cu ploile torenţiale ale tómneĭ, tóte murdăriile oraşuluĭ sunt împinse în josul colineĭ, parte din ele pĕtrund în puţurĭ şi rĕmân în baltă.

Tóte locuinţele de la Megidie sunt clădite cu pămênt şi noroiŭ, acoperite cu stuf din bălţĭ si adesea orĭ nivelul camerelor este maĭ jos de cât acela al stradelor.

Camerele sunt jóse, micĭ şi fără cea maĭ mică ventilaţie.

O familie întrégă adesea bărbatul, nevasta şi câte cincĭ saŭ şése copiĭ, treĭ patru câĭnĭ, porcĭ, găinĭ etc., se culcă toţĭ la un loc pe acest teren umed într'o singură cameră păstrand pe cea-l'altă pentru proviziile şi bucatele adunate pentru iérnă.

Maĭ adesea grajdul vitelor face parte din casă şi comunică printr'o uşă tot-d'auna deschisă. Acesta este fórte rar curăţit şi paiele putreḑite etc., înmulţesce miasmele ce apucă de nas pe călĕtorul care intră în cocióbele acestea unde domnesc frigurile; adăogaţĭ că latrinele, adică o simplă grópă săpată în pămênt şi îngrădită cu gard se află în tot-d'auna aprópe de casă, şi veţĭ înţelege lesne că reputaţia orăşeluluĭ Megidie şi a satelor acestuĭ district nu este usurpată.

Brumele cele gróse de nópte sunt fórte primejdióse în aceste ţinuturĭ.

Aşa dară frigurile sunt fórte dese în Dobrogea; însă nicăirĭ n'aŭ caracterul pernicios.

Şarlatanismul are şi el o parte destul de însemnată în causele mortalităţeĭ din acele districte; şi din pricina ómenilor care se servea de şarlatanism spre a exersa medicina de care nicĭ idee n'avéŭ, calomniile asupra acesteĭ ţĕrĭ s'aŭ întins într'atât. Una din mĕsurile de cea maĭ mare importanţă este, ca autorităţile Române, să pue un termin la exerciţiul ilegal al medicineĭ prin organisarea imediată şi severă a serviciuluĭ sanitar al acestor districte.

Dobrogea presintă o suprafaţă considerabilă. Maĭ pretutindenĭ terenul este bogat şi humos; dar adesea lipsa de umiditate, pe locurile cele maĭ ridicate în interiorul ţĕreĭ, acolo unde se află lipsă de apă, produce recolte fórte puţine.

Terenurile nu servă de cât la păşune. S'ar putea fórte bine readuce feconditatea în aceste terenurĭ făcêndu-se maĭ multe puţurĭ artesiane care le-ar reda elementul vieţuireĭ ce acum le lipsesce.

Un ce încă fórte necesariŭ ar fi reîmpădurirea parţială a acestor platourĭ.

Ploile ar fi maĭ dese, şi recoltele s'ar găsi adăpostite de vênturile de la nord care le usucă adesea maĭ nainte de a 'şĭ da rodul.

Acéstă ţéră, din causa lipseĭ de copacĭ în părţile cele maĭ principale, este predispusă la tóte intoxicaţiile miasmatice.

Puţurile care se găsesc acum sunt de o adêncime de aprópe 60 la 70 stânjenĭ, şi scóterea apeĭ este fórte dificilă, maĭ ales când trebue să-'şĭ adape cine-va vitele; cu tóte acestea la óre care punte unde aplecarea tĕrêmuluĭ favoriséză adêncimea puţuluĭ apa este maĭ în apropiere şi maĭ abondentă.

Temperatura este fórte variabilă în aceste localităţĭ, cu

tóte că iernele nu sunt obicĭnuit prea aspre, dovadă este mulţimea turmelor mocăneştĭ din Transilvania care de secolĭ se scobor din munţiĭ lor şi vin de ierneză în pajiştele cele întinse ale Dobrogeĭ.

Primăvéra şi tómna, sunt fórte scurte aci. Temperatura se schimbă fórte repede de la frigul de iérnă la căldurile de vară. Epoca frigurilor începe de pe la sfârşitul luĭ Aprilie; éră intensitatea lor este către mijlocul luĭ August.

Lemnele pe maĭ multe punte sunt cam depărtate, şi materialul necesar la construcţia caselor devine prea costisitor din causa depărtăriĭ; ar fi dar maĭ bine să se clădéscă satele cu pămênt frământat şi uscat la sóre, fiind-că în maĭ multe punte piatra lipsesce, folosindu-se şi de pămêntul argilos ce se găsesce în aşa de mare cantitate.

În tot casul ar trebui să se stabiléscă satele afară din locurile paludeene.

Acéstă ţéră valoréză mult maĭ mult de cât reputaţia ce are; s'ar putea s'o găsim fórte sănĕtósă, dacă ar priimi o împrejmuire parţială de copacĭ, şi, fără îndoială, că atuncĭ influenţa frigurilor s'ar înjumĕtăţi într'un mod considerabil. Este un fapt de căpetenie a nota la ceia ce are Dobrogea; de treĭ-decĭ de anĭ nicĭ o epidemie de tifoide n'a răsbit în ţéră.

PĂDURĬ

În Dobrogea există patru pădurĭ principale, şi maĭ multe secundare.

Ântêia pădure este situată între Măcin, Isaccea şi Celic-Dere; esenţa principală este Teiul.

Acéstă pădure, ca maĭ tóte cele din Dobrogea a fost în parte devastată prin tăierile rĕŭ înţelese.

Administraţia forestieră turcéscă copiată după cele maĭ bune ale Europeĭ, era din cele maĭ negligiate.

Cerchezii în aceştĭ din urmă anĭ maĭ mult saŭ maĭ puţin aŭ maltratat maĭ tóte pădurile statuluĭ; însă, cu tóte abusurile comunelor, bogăţia forestieră a Dobrogeĭ este âncă mare.

A doua pădure, a căreĭ esenţă principală este stejarul, se află situată între Baba-Dagh, Ciuka-Rova, şi Slava.

Acéstă pădure acopere maĭ toţĭ munţiĭ districtuluĭ Baba-Dagh. Cel din urmă inspector de pădurĭ sub guvernul turc, Brejovosky, povăţuia de a se interḑice orĭ-ce tăiere de stejar în acéstă pădure spre a o regenera.

A treia pădure se găseşte în insula Lari, aprópe de gura Sulineĭ; ea este cu mult inferióră vechieĭ séle reputaţiunĭ.

Tăierile s'aŭ succedat fără ordină şi fără pricepere chiar în timpul administraţiĭ ruse.

A patra pădure Kara-Osman în insula St. George este fórte importantă şi a avut tot aceeaşĭ sórtă.

SALINE

Se găsescŭ în Dobrogea şépte bălţĭ sărate, şi carĭ sunt susceptibile de a fi maĭ tóte prefăcute în saline. Una singură din aceste bălţĭ a fost esploatată însă într'un mod fórte primitiv.

Guvernul rus din Dobrogea începuse deja cu un antreprenor negoţiaţiunĭ pentru esploatarea uneia din cele maĭ importante din acele bălţĭ din districtul Kiustengea.

CARIERE

Sunt în ţéră maĭ multe cariere importante de piatră şi de var în lungul Dunăriĭ de la Sulina pênĕ la Cernavoda.

Cele maĭ importante sunt acele din împrejmuirile Tulceĭ şi Măcinuluĭ.

Cea maĭ mare esploataţie din aceste carierĭ a fost făcută de comisiunea Danubiană care în virtutea unuĭ firman împĕrătesc a fost scutită de orĭ-ce taxă către stat şi care singură a avut dreptul pênĕ acum de a deschide cariere de piatră şi de var.

Se face şi o mare esportaţie de pietre de construcţie şi de pavage din carierele de la Măcin, de la Igliţa şi de la Isaccea pentru Brăila şi Galaţĭ.

PESCUIRILE

Bălţile afectate la pescuirĭ sunt numeróse în Dobrogea şi se împart în două categoriĭ : bălţile alimentate de Dunăre, de la Hîrşova pênĕ la Sulina, şi cele alimentate de mare de la canalul St. George.

Lacul Razim cel maĭ important din aceste din urmă, comunică cu cele-l-alte, şi este chiar dênsul alimentat de mare, pe când comunică cu Dunărea prin Dunevetz.

Turciĭ arendaŭ tóte bălţile de la Hîrşova pênĕ la gura Dunăriĭ, ast-fel şi tóte lacurile pênĕ la Chiustengea. Antreprenorul plătea vr'o 7000 livre pe an. Antreprenorul la rândul sĕŭ rădica asupra pescarilor o dijmă de 10 la $^0/_0$ şi unele din bălţĭ plăteaŭ chiar o dijmă de la 30 la 40 $^0/_0$.

CULTURA GENERALĂ.

GRĂNELE

Grânele ce se cultivă în Dobrogea sunt : grâul, orzul, secara, porumbul și meiul.

Grâul, orzul și secara, precum și semințele oleióse, sunt singure care a dat și daŭ în exportație cantitățĭ maĭ puține.

Cât pentru porumb, care este basa nutrimentuluĭ poporațiuneĭ agricole, el este cultivat maĭ cu succes în districtul Tulcea, și cultura acestuĭ product făcuse destule progrese în aniĭ din urmă, spre a se aștepta ca peste puțin timp să pótă figura într'un numĕr însemnat în exportație.

Grâul și secara se exportă pentru Constatinopole, pentru insulele Archipeluluĭ și chiar pentru Grecia și alte țĕrĭ.

Ordul maĭ ales se exportă pentru Englitera și Olanda.

Ovĕsul. Ar fi de dorit ca cultura luĭ să ia o maĭ mare desvoltare, fiind că 'ĭ priesce fórte bine în unele din părțile acesteĭ țĕrĭ.

Rapița (ravison) vine în stare sĕlbatică și de acea prețul îĭ este fórte scădut. Cu tóte evenimentele ce aŭ trecut peste Dobrogea, recolta din anul 1877 a fost cu 20 % superióră celeĭ dinainte.

Este cu totul imposibil în împrejurările chiar normale a se

aprecia cu cea maĭ mică esactitudine întinderea pogónelor pământurilor afectate la cultura fie-căruĭ fel de grâne. Orĭ ce suposiţie s'ar încerca, n'ar produce de cât erorĭ considerabile.

Sunt sigur că nicĭ un locuitor din ţéră n'ar fi în stare să pótă arĕta hotărît cantitatea pământuluĭ cultivat, nicĭ chiar aproximativ, în satul sĕŭ propriŭ.

Numaĭ dupe seceră, când dijmele sunt adjudecate şi adunate, ar fi cu putinţă să 'şĭ facă cine-va vre-o idee îndestul de esactă de cantitatea grânelor obţinute, şi prin urmare, a întindereĭ pământurilor consacrate cultureĭ ; şi chiar atuncĭ s'ar comite erorĭ grave.

Maĭ tóţĭ obştea musulmanilor a fost constrânsă de autorităţile turcescĭ a părăsi Dobrogea în timpul resbeluluĭ, luându'şĭ cu dênşiĭ vitele şi adesea şi vitele vecinilor lor ; Circasieniĭ, Laziĭ, Tătariĭ Nogais şi Cabaili aŭ prădat de douĕ orĭ acéstă ţéră. Ântêia óră în Maiŭ 1877, a doua óră în Iunie ; luând cu dênşiĭ o cătăţime considerabile de vite.

În câte-va sate creştine, nu maĭ rĕmăsese nicĭ o singură vită de tras ; şi acésta era cu atâta maĭ mâhnitor că în ţéra acésta nu există de fel usul maşinelor agricole, şi ţĕraniĭ, înăpoiaţĭ în cultură, nu cunosc nicĭ usul ruloului, nicĭ chiar usul mlăciuluĭ, ci se servesc cu caĭ la treeriş.

Arta de a face copiţe şi snopĭ le este de tot necunoscută. Treĭ din patru părţĭ a splendideĭ recolte de la 1877 aŭ putredit stând neadunate.

Viile sunt şi ele cultivate, dar în cantităţĭ micĭ, maĭ ales în împrejurările de la Isaccea şi de la Măcin. Vinul ce'l produce e de o calitate de tot próstă şi se consumă în ţéră, afară de o mică cantitate ce se exportéză de a lungul Dunăreĭ.

LÂNURILE

Din tóte articolele de exportaţie, lâna e aceea ce intereséză maĭ direct pe Europa.

Statisticele făcute de administraţiile locale, înaintea resbeluluĭ, evaluéză numĕrul oilor din Sandgiacul Tulceĭ la 645,000 capete. Însă de s'ar ţine sémă de felul cu care se redică impositul, prin capete, ceea ce făcea ca proprietariĭ să ascundă numĕrul vitelor lor ; de s'ar lua în consideraţie că agenţiĭ fisculuĭ făcea tot asemenea spre a ascunde furturile în recuperaţiunea acesteĭ taxe, precum şi în percepţiunea celor-l'alte veniturĭ publice, ar resulta că numĕrul arĕtat maĭ sus e mult maĭ inferior de cât cifra adevĕrată.

Comercianţĭ bine informaţĭ, evaluéză la cel puţin — în 1876 — 750,000 oĭ; ceea ce neapărat se apropie maĭ mult de adevĕr.

Numĕrul vitelor de lână se îmulţise fórte mult în ultimiĭ anĭ ce a precedat resbelul.

Ţĕraniĭ se dase cu totul la crescerea oilor care promitea mare progres.

Fie-care óie produce anualmente (una preste alta) o oca şi jumĕtate lână.

Cea maĭ mare parte 90 °/₀ aparţine la specia numită ţigaïa ; 10 °/₀ aparţine la o specie mult maĭ inferióră care tinde a se perde din ḑi în ḑi.

În Sandgiacul Tulceĭ s'a încercat corcitura cu berbecĭ din Basarabia, dar n'a produs de cât o calitate inferióră.

Némul indigen fiind aclimatat, şi putĕnd suferi rigorile cli-

meĭ este considerat de acum înainte, ca cel ce singur póte aduce beneficiurĭ sigure.

Din portul Tulcea se exportéză fórte puţine vite, pentru că locuitori le cresc maĭ ales cu scopul de a produce lână.

Regiunea districtuluĭ Tulcea, se compune d'aprópe 70 % lână albă şi restul négră séŭ cenuşie. Regiunea meridională din contra este tot în acea proporţiune dar în sens invers.

Diferenţa între lâna albă şi între cea négră este de 30 leĭ pe 100 kilogr. éră între cea négră şi cea cenuşie este aprópe 20 fr.

Vecinătatea oraşelor celor marĭ, precum Galaţĭ, Odesa, Bucurescĭ şi Constantinopole, va produce neapărat, în puţin timp schimbare în ideele Dobrogenilor.

TULCEA

COMERCIUL SĔŬ DE EXPORTAŢIE ŞI IMPORTAŢIE.

Populaţiunea.

După Péters, la 1864, Tulcea poseda o populaţie de 30,000 de suflete care se sub-împărţea între naţionalitaţile clasate cum urméză, după importanţa cifreĭ : Grecĭ, Bulgarĭ, Ruşĭ, fără distincţiune de caste, Românĭ, Turcĭ, Tartarĭ, Ebreĭ, şi Armenĭ.

Acest numĕr şi sub-împărţirile séle care putea să fie îndestul de esact la epoca în care Peters visita Dobrogea, astăḑĭ nu maĭ póte fi acceptabil.

Bulgariĭ formézà actualmente cea d'ântêiŭ subdivisiune, în al doilea rând vin Româniĭ, al căror numĕr a crescut într'un mod fórte simţitor în acestĭ din urmă anĭ.

In al treilea rând vin Greciĭ, Ruşiĭ, Armeniĭ, Turciĭ, Nemţiĭ, Ebreiĭ, etc.

Maĭ multe miĭ de Turcĭ, de Lazĭ şi de Circasienĭ, complectaŭ probabil numĕrul dat de Peters. Din fericire acest din urmă element a dispărut cu totul din Dobrogea. Pe de altă parte, ce e drept, Turciĭ încep a se întórce în oraş, încetul cu încetul, însă numĕrul lor este âncă fórte restrâns.

Cred că, drept basă principală a unuĭ calcul aproximativ asupra populaţieĭ din Tulcea, se póte lua cu tótă încrederea voluminósa lucrare a recensementuluĭ făcut din ordinul domnuluĭ Bieloserkovitz, fost guvernator al Dobrogeĭ, care dă Tulceĭ o populaţie de 17,000 suflete aprópe.

Adăogând la acest număr aprópe 150 de familiĭ turceştĭ întórse în căminurile lor de atuncĭ încóce, şĭ-ar putea face cine-va o idee atât de esactă pe cât şi de posìbilă de populaţia din Tulcea.

A-propo de acésta, cred de trebuinţă de a face să se bage de sémă că o parte din tablourile statistice, anexate la aceste observaţiunĭ, sunt basate pe studiile rusescĭ, asemenea şi pe deslușirile şi documentele ce mi s'aŭ comunicat cu multă curtenire de d-niĭ Ghika prefectul din Tulcea, Opranu prefectul din Kiustenge şi pe maĭ multe estrase de raporturĭ ce mi s'aŭ fost dat de d. Langlais, consul al Franţeĭ la Tulcea, de d-niĭ Senac şi Dogliotti, agenţĭ consularĭ al Franţeĭ şi al Italieĭ la Kiustenge, şi de ceĭ maĭ principalĭ neguţătorĭ aĭ Dobrogeĭ.

Documentele rusescĭ, afară de câte-va erorĭ inevitabile, mi s'a părut că se pot considera ca îndestul de esacte şi demne de atenţiune, cacĭ sunt fructul studiilor şefilor de districte pe vremea gestiuneĭ domnuluĭ de Bieloserkowitz, adică în timp de douĕ-ḑecĭ de lunĭ de administraţie.

Asemenea trebue să însemnez că, în arătările statistise rusescĭ ale populaţieĭ nu sunt coprinse acele părţĭ ale teritoriuluĭ de la miaḑă-ḑi de Kiustenge şi despre miaḑă-nóp te de Cernavoda, pe care tratatul din Berlin, şi apoĭ comisiunea de delimitare a granițelor, le-a anexat Româniеĭ Transdanubiană, şi asupra cărora 'mĭ-este cu totul greŭ a dobêndi deslușirĭ esacte; căcĭ autorităţile Române, cu tot zelul şi buna-voinţă

ce desfăşură, sunt de prea puţin timp instalate, satele fiind fórte depărtate, comunicaţiile prea grele iérna în acéstă ţéră unde nu există maĭ nicĭ un drum, şi personalul însărcinat cu lucrarea recensemêntuluĭ este prea restrâns. Ar fi bine dar să se priméscă sub reservă cifrele ce sunt în stare a da asupra acesteĭ părţĭ a Românieĭ Transdanubiană.

Comerciul Tulceĭ

Comerciul de exportaţie în vremea regimuluĭ Turcesc era fórte greŭ pentru un strein. Lânurile, grânele, pieile, brânzeturile, ósele, etc., eraŭ şi sunt încă acaparate de câţĭ-va neguţătorĭ d'aĭ locului, carĭ tratézá direct cu sătenii. În timpul tómneĭ eĭ călĕtoresc în lăuntrul ţĕriĭ, cumpĕră o mare parte de lână, maĭ nainte de a se face tunsórea lâneĭ, care nu se efectuéză de cât în luna luĭ Maĭ, daŭ arvună ţĕranuluĭ, séŭ maĭ bine iĭ înlesnesc cu banĭ, platnicĭ în lână. Fac ast-fel în cât ţĕranul să fie nevoit a se lega pe maĭ mulţĭ anĭ. Mulţumită acestor modurĭ ce întrebuinţez, eĭ îşĭ procură lâna cu preţul cel maĭ jos, ast-fel că monopolul cumpĕrătóreĭ şi al vêndăriĭ le este asigurat.

Tot ast-fel de mijlóce se întrebuinţéză în acéstă ţéră şi pentru cumpărătórea tutulor productelor, în marele detriment al ţĕranilor.

Este dar evident că cu asemenea obiceiurĭ stabilite în ţéră ar fi fórte greŭ să isbutéscă un strein în comerciul óre-cum însemnat al grânelor şi al lânurilor, daca nu s'ar supune acestuĭ sistem de a da arvună de maĭ 'nainte ţĕranuluĭ, afară numaĭ dacă guvernul nu va lua mĕsurĭ straşnice spre a stêrpi aceste abusurĭ.

Ar trebui dar ca, casele străine ce s'ar ispiti a face un asemenea comerţ, să aibă în serviciul lor amploiaţi carĭ să cunóscă felul ce se întrebuinţéză în ţéră şi care n'are să se schimbe aşa de grab.

Vom lua ca bază tablourile de comerţ ale Tulceĭ din anul 1876, an care a precedat resbelul.

Comerciul Tulceĭ în 1876 pentru exportaţiĭ s'a suit la cifra de francĭ 5,787,718.02, pentru importaţiĭ la 3,920,494.02, preste tot francĭ 9,708,279.02, adecă în maĭ puţin cu francĭ 193,715.02, de cât ţifra anului precedent 1875, care fu de 9,901,987. Acest minus a provenit numaĭ din importaţiĭ.

Iată partea ce a avut fie-care ţéră în exportaţiile Tulceĭ în anul 1876 :

Turcia, (grâne şi brânzeturĭ) . . .	2,185,266.10
Englitera, idem	1,340,979.90
Rusia, (lână, pesce şi icre). . . .	714,192.—
Francia (grâŭ şi lână)	512,913.72
România (pesce şi comestibile) . .	276,600.—
Austria (lână şi secară)	199,119.86
Olanda (grâne)	195,117.76
Grecia (grâŭ)	193,974.80
Italia (grâne)	169,553.88
Total, fr. . .	5,787,718.02

Ţiind socotélă de câştigurile adjudicătorilor şi observând că dijmele turcescĭ aŭ dat în 1876 maĭ mult de 2,000,000 de francĭ, se póte preţui aproximativ valórea grânelor produse în anul acesta în Dobrogea aprópe la 20,000,000 de francĭ.

Lânurĭ. Luând de bază cifra impozituluĭ pe oĭ, care erea câte un franc de fie-care cap, şi adjudecată pentru 25,000

Livre turceştĭ, saŭ în numer rotund, aprópe 575,000 francĭ, beneficiul adjudecatoruluĭ şi cu ceea ce ascund contribuabiliĭ, erea în Dobrogea în 1876 cel maĭ puţin de la 600 pînă la 650,000 oĭ ce ar fi produs anul acesta de la 1,344,000 pînă la 1,456,000 kilograme de lână; acésta, preţuită pe loc cu câte 1 fr. 38 cent. kilogramul, face de la 1,854,472, pînă la 2,609,250 de francĭ.

Este de notat că, după spusele neguţătorilor din Tulcea vêndarea lânurilor s'a fost făcut subt condiţiĭ deplorabile.

Mulţimea lâneĭ exportată din Tulcea pentru Russia, Austro-Ungaria, Turcia, Marsilia, Franţa, şi pentru Austria, numaĭ lânurile eşite de la tăbăcăriĭ, éră pentru celelalte ţĕrĭ tot lână de cualitate bună, formează un total de 607,776 kilog. saŭ francĭ 991,276.32.

Brânzeturĭ. Se expediază din Tulcea un mare număr de brânzeturĭ ce se aduc transito şi care provin din Bassarabia şi din Moldavia.

Pesce sărat. S'a preţuit în 1876 pescele exportat aprópe la 560,000 kilog. saŭ 294,000 francĭ, ceea ce în raport cu anul precedent dă o diferinţă în maĭ puţin de 240,000 kilog.

Pesciĭ de la Delta Dunăriĭ şi de la gurele [sale] sunt numeroşĭ şi mulţĭ dintr'înşiĭ de un gust fórte ales, preţul lor este fórte moderat.

Daca modul de conservare n'ar fi aşa de primitif, este evident că, pesciĭ de la Dunărea de jos ar apare cu mult avantagiŭ pe pieţele Europeĭ şi ar deveni obiectul uneĭ exportaţiunĭ fórte considerabilă.

Icre. Se face în Tulcea un însemnat comerciŭ de icre,

Morunul pescuindu-se între ţĕrmurile insuleĭ St. Gheorghe şi Vîkov.

Diferite articole. Cele-lalte articole cari ar putea deveni obiectul uneĭ exportaţiunĭ maĭ active sunt pieile de grèb ce ţéra produce într'o fórte mare cantitate, pieile de vulpe şi de lup care se vênd, pe preţ curent, cele de vulpĭ cu 6 fr. 55 c. pînă la 8 franci 90 cent., şi cele-lalte cu 6 francĭ şi 65 cent. pînă la 13 fr. 30 cent., după mărimĭ, şi care sunt fórte frumóse de şi argăsite cu negligenţă.

Pieile de ied sunt cunoscute în Franţa unde aprópe jumătate se exportéză, cea-laltă jumătate se exportă în Austro-Ungaria.

Importaţie. Articolele principale de importaţie sunt : orez cafea, unt-de-lemn, zahăr, spirt, săpun, ţesăturĭ de bumbac, petrol, sticlărie, ţesăturĭ şi haĭne făcute gata (Austria), fierărie. Totalul importaţiunilor în 1876 fu de fr. 3,920,494 pentru portul Tulceĭ.

Importaţia cafeleĭ a fost de aprópe 138,968 francĭ în 1876.

Spirtósele se importaŭ maĭ numaĭ din Rusia.

Fieraria din Englitera, însă cumpărată la Galaţĭ.

Untul-de-lemn cumpărat în Constantinopole provine din Grecia, din Asia mică, din Syria şi din Insulile Arhipelaguluĭ.

Zahărul provine din Franţa şi din Hollanda ; Austria dă o mică cantitate, cumpărătorile se fac la Constantinopole, la Marsilia saŭ la Galaţĭ.

Cuantitatea importată în 1876, 172,800 de kilog. valorând aprópe 193,500 de francĭ.

Tutunurile. Importaţia tutunuluĭ se făcea numaĭ din Constantinopole şi alte părţĭ ale Turcieĭ ce represintă la importaţie o valóre de 468,000 francĭ şi o cantitate de 58,500 kilograme.

Scândurĭ. Se face în Tulcea o însemnată importaţie de scândurĭ ce vin din Moldavia şi din Bucovina.

Acesteĭ scurte analyse de comerciul Tulceĭ cred de trebuinţă a adăoga un tabloŭ de preţurile curente în mijlociŭ pe aniĭ 1876-1877 (a se vedea anexele).

Industria. Industria din oraşul Tulcea şi din tótă Dobrogea este âncă nulă, însă, cu concursul unuĭ guvern luminat, trebuie neapărat să ajungă la o repede desvoltare daca s'ar lua în consideraţie abondanţa şi cualitatea materiilor prime.

MĂCINUL

Micul oraş Măcin este situat pe marginea Canaluluĭ ce se numesce tot ast-fel, şi care numĕră 400 case şi are o populaţie de aprópe 2000 suflete.

Arondismentul Măcinuluĭ se compune de aprópe 25 sate, din care numaĭ cincĭ pot ajunge la numĕrul de 300 case, fie-care sat.

Producţia. Cele maĭ principale producte în Măcin sunt grâŭ, orz şi porumb.

O recoltă bună de grâŭ dă esportaţieĭ aprópe 4000 kile de Brăila.

Orzul aprópe 2000 kile.

Porumbul cultivându-se în fórte mică cantitate, nu servă de cât la alimentaţia localităţiĭ şi nu se exportă maĭ de loc. Cualitatea cu totul specială a grâuluĭ din acest district, este fórte potrivită pentru aluaturĭ; cea ma mare parte se exportă pentru Neapoli.

Tutunul asemenea se cultivă maĭ în tóte satele acestuĭ district pînă la Isaccea şi într'o cantitate îndestul de mare.

Cultura vieĭ este succeptibilă de o desvoltare destul de importantă, daca s'ar considera că ea nu s'a introdus de cât de vre-o douĕ-ḑecĭ de anĭ numaĭ în acest district, şi că îndestu-

léză pe deplin trebuinţele populaţiunii. Se exportă o mică cantitate de vin chiar în porturile mărginaşe ale Dunării.

Vitele. Cu tot resbelul, după chiar informaţiile celor ce cresc vite, aŭ rĕmas în district aprópe 40,000 de oĭ, afară de numerósele turme ale mocanilor din Transilvania care iernéză în aceste locurĭ de păşune.

In 1876 s'a preţuit un numĕr aprópe de 20,000 caĭ şi vite cornute în districtul Măcin până la Hêrşova. Astă-ḑĭ abia aŭ rĕmas o a treia parte.

Pădurĭ. Există acolo o pădure destul de însemnată, însĕ, ca maĭ pretutindenea în Dobrogia, ea a fost devastată şi n'a fost exploatată de 20 de anĭ. Ea este situată între satele Gretie, Ţiganca şi monastirea Cocoş.

SULINA

Oraş mic de aprópe 3,000 suflete, clădit la gura canalului Sulina pe o limbă strâmtă de pămênt artificial, între canalul Sulina şi lacurile Insuleĭ St. Gheorghe. Comisiunea Europeană posedă într'însa o casă fórte frumosă pentru cancelariile de percepţia drepturilor acestuĭ canal.

Residenţa vice consulilor Italieĭ, Engliterel, Holandeĭ, Suedieĭ şi Norvegieĭ şi Austro-Ungarieĭ.

Populaţiunea este fórte amestecată, însă elementul grec predomină.

Populaţiunea flotantă nu este socotită în cifra dată maĭ sus; în lunile de navigaţie ea se urcă la o cifră destul de însemnată, însĕ mult variabilă şi trebue să i se adaoge un bun numĕr de lucrătorĭ carĭ la acéstă epocă vin din întru.

13 sate aprópe depind de administraţia Sulineĭ, în insulile Leti şi Sf. Gheorghe, şi care se compun mai toţĭ de pescarĭ.

Miseria este mare şi populaţia minimă. Multe din aceste sate nu se compun de cât de vr'o treĭ-ḑecĭ de colibe.

Comerţul Sulineĭ este maĭ de tot nul, industrie nu există. Totul se mărginesce la un trafic de transit şi de sarcină prin încărcărĭ.

Sulina este punctul de încărcare cel maĭ important pentru grânele Dunăreĭ de jos.

BABA-DAG

Districtul Baba-Dag este incontestabil cel maĭ important şi se compune de 59 de sate.

Este partea cea maĭ bogată, cea maĭ sănĕtósă şi cea maĭ interesantă din tótă Dobrogea.

Micul oraş Baba-Dag este situat într'o vale veselă, sădită de nenumărate viĭ ce se scobor pînă la lacul a căruĭ margine opusă d'abia o póte descoperi ochiul, şi care se perde la orizont unde comunică cu marea.

Pescuitul este abondent.

Satele Sorikioi şi Ienizelo, ca şi Zorilowka, sunt renumite pentru icre negre. Munţiĭ ce compun o mare parte din acest district sunt fórte umbriţĭ de pădurĭ şi aŭ multe văĭ şi délurĭ. Aceste pădurĭ a căror esenţă este fórte variată aŭ fost în parte devastate de Cerchezĭ, însă posedă încă o bogată pădurărie care, de ar fi bine esploatată, ar avea un viitor sigur.

Studiile geologice făcute în munţiĭ Baba-Daguluĭ de şi âncă fórte imperfecte, las a se întrevedea bogăţiĭ de minerale fórte importante.

Patru sate din districtul Baba-Dag sunt coloniĭ nemţescĭ venite din Rusia, Ac-Mage, Ciucorova, Tera-verde, Cugiulac.

Aceste sate sunt un exemplu frapant de ceia ce ar putea

să producă în acéstă țéră atât de calomniată, o colonisație bine instituită.

Aceste sate, maĭ ales acelea Ack-Mage şi Ciucorova, ce datéză de vr'o treĭ-ḑecĭ de anĭ, sunt îngrijite, bine administrate; locuitoriĭ sunt probĭ, muncitorĭ şi industriaşĭ.

Pămênturile ce le cultivă nu sunt ale lor propriĭ; ele sunt supuse la sistemul dijmelor turcescĭ, ca cea maĭ mare parte din pămênturile din Dobrogea.

Aceste sate Nemțescĭ din districtul Baba-Dag nu sunt supuse nicĭ uneĭ protecțiĭ străine, pe când acela numit Malcociŭ din districtul Tulcea compus de Alsacienĭ este sub protecția consulatuluĭ frances.

Tóte aceste sate posed scolĭ, bisericĭ şi 'şĭ aleg pe primariĭ lor în toțĭ aniĭ.

PROVINCIA CHIUSTENGE

Provincia Chiustenge se împarte în treĭ districte, *Chiustenge, Mangalia şi Hîrşova.*

Populaţia din Chiustenge ce se socotesce a fi de 4000 de suflete, ca şi cea din tóte porturile Măriĭ negre ce este fórte eterogenă; elementul grec, maĭ tot neguţător, predomină şi aci apoĭ vin Tartariĭ, Bulgariĭ şi în urmă Româniĭ, Armeniĭ, Turciĭ etc.

Însă asupra acesteĭ cifre trebue să se considere că elementul Turcesc care pe timpul dominaţieĭ Otomane predomina în aceste districte, a dispărut maĭ de tot, şi elementul Tartar care în timpul resbeluluĭ emigrase cu grămada, tinde a se reînturna în micĭ proporţiĭ şi se póte calcula că deja a patra parte a acesteĭ populaţiĭ s'a şi întors în satele sale respective.

Acest element Tartar este unul din cele maĭ bune şi ar fi fórte important ca guvernul local să se siléscă a'ĭ înlesni mijlócele necesare spre a'şĭ putea reîncepe lucrările sale agricole.

Poporul Tartar fiind fórte muncitor, răbdător şi supus, n'ar putea întârḑia să dea nisce resultate bune agricultureĭ din Dobrogea.

ORAŞUL CHIUSTENGE

Chiustenge, Constanţa genovesilor şi vechia Tomis a Romanilor, locul de exil şi mormîntul poetuluĭ latin Ovid, este situată între capul Tusla şi a celuĭ numit Cara Osman.

Intinderea sea formézâ un mic Golf natural între aceste două capurĭ, este admirabil de bine situat la adăpost de vênturile Norduluĭ, însă fórte expusă la vênturile din Sud-est şi chiar din Sud, cea ce causézâ marĭ stricăciunĭ în epocele echinoxiale.

Portul sĕŭ s'a construit de o companie engleză în 1856 în mijlocul vechiuluĭ port genoves.

De şi lucrărĭ importante fură executate în maĭ multe rândurĭ, totuşĭ lasă mult de dorit, precum grămeḑile de pietre ce închid portul ce fu construit într'un mod fórte economic, mergênd prea slab, din care causă adesea este supus óre-cum sguduirilor şi stricăciunilor pricinuite de furia valurilor.

Acest port, în consideraţia traficuluĭ drumuluĭ de fer Chiustenge-Cernavoda, a fost construit relativ prea mic şi incapabil de a conţine un numĕr suficient de corăbiĭ încărcate în cheiŭ care cere o încărcare repede.

Adâncimea apeĭ în port este fórte mărginită; pentru manevrele corăbiilor celor marĭ, şi la barieră, apa nu este nicĭ o dată maĭ adêncă de 17 picióre 1/4 Englezeştĭ, şi fórte rar

de 18. Acésta este cu totul nesuficient pentru eşirea corăbiilor celor marĭ încărcate, care atuncĭ se găsesc nevoite a'şĭ complecta încărcarea în staţiune cu mare prejudiţiŭ pentru neguţătoriĭ ce încarcă, ba chiar cu pericol; căcĭ în timp furtunos sunt silite să'şĭ rădice ancora, fără de a'şĭ fi complecta încărcarea, să'şĭ caute în grabă un adăpost provisoriŭ la Kalli-Acri; revenind apoĭ spre a'şĭ compecta încărcarea.

De altminterĭ compania posedă un bun număr de magasiĭ care servă de deposit pentru grânele neguţătorilor, orĭ la Chiustenge séŭ la Cernavoda; însă acest numĕr de magasiĭ este încă considerat ca nesuficient pentru serviciul de export într'un an bun de recoltă a ţĕriĭ şi a transituluĭ Dunăriĭ de sus.

Materialul rulant al drumuluĭ de fer este în fórte bună stare, însă nesuficient.

Usinele (stabilimentele de fierărie) la Chiustengea, maşinele la Cernavoda pentru descărcarea şi cernutul grânelor, precum şi locomotivele, sunt în bună stare, bine construite şi pot rĕspunde în destul la trebuinţule traficuluĭ.

COMERCIŬ

Importațiunĭ. Este greŭ de a forma o statistică esactă asupra mportațiuneĭ din Chiustengea, fiind că documentele detaliate lipsesc, din causă că autoritățile Turcescĭ aŭ rădicat tóte archivele vămeĭ şi pe ale guvernuluĭ.

Principalele articole de importațiune consist în genere şi se mărginesc în consumațiunea locală.

Bumbăcărie ordinară, fabrică Engleză.

Incălțăminte, fason Austriac.

Îmbrăcăminte, Viena.

Covăcerie şi *ferărie*, Viena şi Englitera.

Marchitanii, Nemțescĭ şi Vieneze.

Coloniale, importație indirectă din Constantinopole.

Ores, vinurĭ fine, licuorurĭ şi *spirtóse în general*, din Franța, intervenind prin Constantinopole.

Spirtósele, din Odesa, de la Constantinopole, romurile din America.

Lumînările de spermacetă, din Triest, Franța şi Odesa.

Făinele, Braila şi Odesa.

Petroliul din America prin Constantinopole :

Din acéstă importație o parte este distribuită la Megidia, Cernavoda şi Mangalia, şi în cele-l alte micĭ sate ale districtuluĭ.

Sunt şi câte-va corăbiĭ cu pânză care aduc o mică cantitate de mărfurĭ de maĭ sus numite.

Fxportaţie. La Chiustenge se fac două felurĭ de exportaţie. Exportaţia cu transitul şi acea a producţiilor locale.

Tabelele aci anexate, despre exportaţia grânelor, comunicate de Direcţia drumuluĭ de fer şi de direcţia Portuluĭ, ne daŭ o esactă ideă asupra acestor două mişcărĭ pentru 1875, 76, 77.

Afară de acestea, prin portul de la Chiustengea se mai exportéză sărurĭ, pieĭ şi vite.

Cuantităţile variază după anĭ şi recoltele anuale.

In 1876 s'a exportat pentru Constantinopole aprópe 18,000 mieĭ cu preţ de 5 francĭ pe loc; şi, tot pentru Constantinopole, 30,000 berbecĭ, de la 12 pînă la 14 francĭ pe loc.

Lânurĭ (calitatea Ţigaia) pînă la 300,000 oca, valorând pe loc de la 1 1/2 fr. pînă la 2 francĭ ocaua.

Pieĭ de miel şi de berbece 7,000 pentru Viena, pe Dunăre, câte 3 francĭ părechea.

Brânzeturĭ. Se maĭ exportéză şi o destul de mare cuantitat de brânză locală pentru Constantinopole, de amêndouĕ calităţile : Caşurĭ şi salamură, adică 200,000 oca de prima calitate şi 50,000 de a doa, câte 80 c. pînă la 1 fr. pe loc, prima cualitate, şi câte 60 c. pînă la 70, cea de a doa.

Compania Mesageriilor maritime franceze, Lloydul austriac şi Compania Florio, exportéză maĭ tóte grânele şi lânurile.

Pe lîngă de aceste treĭ companiĭ, maĭ sunt şi alte vapóre care încarcă grânele, şi 'şĭ închiriază puntea spre transportul vitelor de la Chiustenge la Constantinopole. Asupra exportaţiĭ vitelor este imposibil a găsi cine-va sciinţe exacte.

Este de trebuinţă să se consulte tabelele de proporţiĭ între mĕsurile englese (quarters) şi între greutăţile şi mĕsurile metrice, spre a se studia tablourile de exportaţia grânelor.

Treĭ lacurĭ, Satkioglu, Anadolchioi şi Topaglu p'aprópe de Chiustengea, sunt arenduite cu 1,600 fr. pe an; pescuirea fiind mediocră, pescele este numaĭ pentru trebuinţele oraşuluĭ.

VIITORUL PROBABIL AL ORAŞULUĬ CHIUSTENGE

Dând portuluĭ Chiustenge maĭ întinse proporţiunĭ şi nişte condiţiĭ maĭ solide, precum şi îmulţind magasiile de deposit din Chiustenge şi Cernavoda, maĭ adăogând asemenea şi numĕrul vagónelor de transport pentru cereale, este aprópe sigur că neguţătoriĭ vor prefera din noŭ Chiustengea pentru transportul grânelor lor în Europa, şi că proprietariĭ corăbiilor, cunoscênd siguranţa portuluĭ, nu vor maĭ avea nicĭ o temere şi ar priimi să-şĭ închirieze corăbiile lor pentru încărcare la Chiustenge de cât la Sulina, pe care o prefer astădĭ, cu tóte adaosele de spese ce încércă corăbiile lor la acéstă schelă.

Chiustengea fiind singurul debuşeŭ al Dobrogeĭ pe mare, nu va putea să întârdie a dobêndi o importanţă reală pentru navigaţiă şi comerciŭ.

MANGALIA

In timpul Genovesilor oraşul Mangalia avea o mare importanţă comercială.

Populaţia eĭ se urca atuncĭ la 30,000 locuitorĭ.

Portul sĕŭ mare şi bine construit, se învoia fórte bine cu corăbiile de mică greutate a acelor timpurĭ.

In ultimiĭ anĭ aĭ regimuluĭ turcesc, poporaţiunea Mangalieĭ nu se compunea de cât de apr:ópe 2000 suflete, maĭ toţĭ agricultorĭ şi un prea mic numĕr de comercianţĭ.

Cu tóte că portul cel vechiŭ al Genovesilor a dispărut maĭ cu totul, puţinele ruine ce aŭ rĕmas servă pînă astăḑĭ de refugiŭ corăbiilor de mică încărcătură.

De s'ar putea curăţi năsipul ce de secolĭ s'a introdus în port, şi daca cu puţină cheltuială s'ar rezidi digul peste temeliile celuĭ vechiŭ, care se vĕd când apele sunt micĭ, vechiul port s'ar putea restabili precum a fost; cu tóte astea însĕ nu prea ar fi de mare folos pentru comerciul Dobrogeĭ.

Calamităţile ultimuluĭ resbel a redus Mangalia la o grămadă de ruine; de treĭ orĭ a fost arsă şi jăfuită de Başibuzucĭ şi de Circasienĭ, şi populaţia fugi cu grămada.

De abia la venirea Ruşilor începură a se întórce câte-va familiĭ; şi astăḑĭ se póte evalua la aprópe 1600 suflete.

Oraşul Mangalia este situat la extremitatea capuluĭ Tuzla şi, ca şi Chiustengea, este expus vênturilor sud-vest, sud-est şi sud.

Dealurile ce o încongióră apără oraşul şi portul de vênturile Norduluĭ. Aprópe de Mangalia se află un lac frumos de o adâncime de 30 picióre englese şi de o circonferenţă de 5 la 6 mile.

Acest lac bogat în pescuit este un isvor de avuţie pentru oraşul şi satele districtuluĭ. Aprópe 50 de sate, maĭ tóte Tătăreştĭ, fac parte din acest district. Miseria îĭ este mare, căcĭ resbelul l'a ruinat; şi este de mare importanţă ca guvernul român să nu zăbovéscă a împărţi locuitorilor seminţele trebuinciósе şi chiar puţine vite, spre a se putea ridica populaţia din marea lor miserie şi a'şĭ reîncepe munca lor agricolă, ceea ce doresc cu atât foc.

La o mică depărtare de Mangalia, se află un puternic isvor de ape cu pucıósă, despre care se spune minunĭ şi care ar fi bine de a se analisa.

Districtul este fórte despădurit, cu tóte că pămêntul ar fi priincios orĭ-căruĭ fel de plantaţie.

In şi cânepă s'ar putea cultiva în locurile umede, precum şi dudĭ etc. etc. In fine totul este de făcut pentru agricultorul inteliginte şi ar dobândi resultate escelente; însă guvernul ar trebui să ajute şi să protege pe coloniştĭ.

MEGIDIE

Recensemêntul făcut de guvernul turcesc, de multe orĭ fórte greşit, urca de la 20 la 25,000, în anul 1874, numĕrul locuitorilor oraşuluĭ Megidie. Populaţiunea era compusă în ma.. oritate de tătarĭ; după care veneaŭ bulgarĭ, grecĭ, evreĭ, etc. Însă preste puţină vreme frigurile şi tifosul decimară acéstă populaţiune ast-fel, în cât la 1876 ajunsese la 7000 suflete. La 1877, numĕrul acesta se reduse la 3000 suflete.

Posiţia oraşuluĭ Megidie este fără îndoială cea maĭ importantă din Dobrogea, sub raporturile comerciale, agricole şi chiar strategice.

Misiunea nóstră, limitându-se a pune în vedere pe cât se va putea situaţia actuală a Dobrogeĭ în general, în cea ce se atinge de interesele eĭ comerciale şi agricole, ne vom abţine de la orĭce noţiune privitóre la interesele curat politice şi strategice.

Oraşul Megidie, îşĭ datoresce existenţa căiĭ ferate ce légă Dunărea cu Marea Négră; şi am putea ḑice, ca şi pentru portul de la Chiustengea, că oraşul Megidie este o creaţiune a acesteĭ căĭ ferate. Acesta fiind situat la jumĕtatea drumuluĭ de la Chiustenge şi Cernavoda, compania drumuluĭ de fer a stabilit aci o gară spre a facilita transportul grânelor acesteĭ localităţĭ spre Chiustenge.

Guvernul turcesc, din parte'ĭ, a ordonat construirea, în faţa oraşuluĭ, la o depărtare de aprópe o milă, un numĕr de magaziĭ, aşeḑate în pătrat deschis, ca un fel de Bazar, şi care servea pentru bâlciurile ce se făceaŭ de 2 orĭ pe an, primăvara şi tómna, şi care ţinea 15 ḑile fie-care.

Transacţile comerciale ce se făceaŭ era în proporţiunĭ fórte însemnate.

Negustorĭ şi ţĕranĭ veneaŭ chiar din ţĕrĭ fórte depărtate de Dobrogea.

La epocele indicate soseaŭ neguţătorĭ care se tocmeaŭ cu săteniĭ spre a le cumpăra grânele şi lânurile viitóreĭ recolte, le dedea arvunele obicĭnuite şi hotăra cumpărătórele.

Alţĭ comercianţĭ strĕinĭ aduceaŭ producţiunile industrieĭ europene, precum încălţăminte, haĭne, pânzeturĭ, postavurĭ, bumbăcăriĭ, alăturĭ cu covóre, blănĭ şi obiecte de origină Orientală.

Pe timpul acestor bâlciurĭ, tribunalele de comerciŭ din Tulcea şi din Chiustenge se transferaŭ acolo pentru tótă durata bâlciuluĭ.

E imposibil de a avea o ţifră positivă de pînă la ce sumă se urcaŭ transacţiele acestea, fiind că tóte documentele aŭ fost luate de guvernul otoman, împreună cu archivele séle.

Cultura. Cultura câmpuluĭ în tot districtul Megidie se resuma ast-fel.

Grâŭ, orz, ovĕs, sacară, meiŭ, şi seminţe oleióse. Plantaţiĭ de pomĭ roditorĭ şi viĭ nu există de fel.

Clima este fórte nesănătósă (veḑĭ consideraţiunĭ sanitare asupra Dobrogeĭ.)

CERNAVODA

Orăşel pe ţĕrmul Dunăreĭ, cap de linie al căieĭ ferate de la Dunărea spre Marea neagră, populaţiunea eĭ este minimă.

Capitală a provinţieĭ Silistra nouă, comerciul eĭ este nul; fiind-că consistă numaĭ în transitul mărfurilor pentru Chiustendje.

Cu tóte aceste el este susceptibil de a deveni o piaţă importantă pentru comerciul grânelor.

CONSIDERAŢIUNI GENERALE ASUPRA STAREI ACTUALE A DOBROGEI.

În tótă Dobrogea nu se vede de cât acelaşĭ lucru, afară de rare escepţiunĭ.

Oraşe vătĕmate de către ocupaţia militară în timpul resbeluluĭ, sate distruse de bandele de circasianĭ şi de başibuzucĭ în momentul părăsireĭ lor de către poporaţiune şi autorităţile turcescĭ.

Maĭ tóte vitele sŭ fost răpite de aceste bande.

D'abea jumĕtate din Coloniştiĭ Tătarĭ saŭ Turcĭ s'aŭ reînors în statele lor, după încheerea păceĭ.

Acestĭ Coloniştĭ se găsesc într'o stare necredută de mi-

serie. Vitele necesarii pentru munca câmpuluĭ le lipsesc, asemenea şi sĕmênţă pentru semănătură şi chiar necesarele de vieţuit.

Dacă guvernul Roman, care a şi început să distribue ajutóre poporaţiunilor, nu va lua mĕsurĭ maĭ energice spre a le procura seminţe şi vite, este fórte de temut ca o mare parte din eĭ să se decidă a părăsi acea ţară. Partea care a suferit maĭ mult a fost districtul Chiustenge. Trebue să recunóscem însă că d-l Prefect Opreanu îşĭ dă tóte silinţele spre a veni în ajutorul familielor sarăcite în contra rigórelor ierneĭ, împărţindu-le chiar şi banĭ; şi se speră că va obţine de la guvernul sĕŭ sĕmênţa şi vitele necesariĭ pentru plugărit; căcĭ alt-fel ar rĕmâna şi în acest al treilea an fără resurse şi fără recolte.

Presenta stare a Dobrogeĭ, întru cât privesce agricultura, se află fórte precariŭ. Ea este moştenirea uneĭ sisteme de tot primitive, Turciĭ ocupându-se fórte superficialemente de agronomie.

În maĭ tóte satele din Dobrogea este lipsă de pomĭ roditorĭ, care ar putea să aducă multe resurse şi să devie chiar un obiect de speculaţie.

Viĭ asemenea nu esistă în interiorul Dobrogeĭ. Cultura cânepeĭ şi a inuluĭ nu se cunósce. Aceste două producte ar fi îndestulătóre industrieĭ femeiescĭ locală.

Câte familiĭ n'ar putea să trăéscă fabricând pânză de casă de in şi de cânepă!

Femeile Tătare, Turce, Bulgare sciŭ a le lucra; fiind-că ele fac ţesăturĭ de lână şi de bumbac.

Spre pildă Megidie ar fi un loc fórte favorabil cultureĭ acestor două plante.

Ţermurile bălţilor şi cele-l'alte pămênturi mlăştinóse ar fi asemenea favorabile acestei culture care, îmulţindu-se, ar produce îndestul pentru fabricaţiunea fringhiilor şi pândelor de corăbii, şi ar spori ast-fel comerciul de esportaţie al Dobrogei.

Dudul este unŭ copaciŭ necunoscut în aceste părţi; nu s'ar putea óre, după modelul şesurilor din Piemont şi din Lombardia, să se oblige satele a resădi din distanţă în distanţă, pe pămênturile lor, ce-va dudi şi copaci roditori, care ar putea, peste puţin timp, să desvolteze o bogată şi necunoscută industrie în Dobrogea, mătasea? Însă pentru acésta ar trebui ca guvernul român să stabileze în câte-va locuri nisce specii de ferme-modele introducênd, chiar prin machine de arat, mai bune sisteme de cultură.

Să se creeze pepiniere de unde să se pótă împărţi cultivatorilor numěrul îndestulător de pomişori în tóte satele, şi în puţină vreme acéstă ţéră ar înflori.

Pămêntul ei este priimitor de ori-ce fel de cultură Europeană.

Aplicând acestei ţěri o bună sistemă de cultură, ar putea să 'şi îndoiască suma productelor ei, care, după cum s'a vědut din precedintele desluşiri, a fost tot-d'auna mai pre jos de ceea ce se aştepta.

Nu ne îndoim că guvernul român va sci să se ridice la înălţimea nobilii misiuni ce i s'a impus, aceea, adecă, de a face să progreseze în acéstă ţéră agricultura şi comerciul ei

---

POPULAȚIUNEA DOBROGEĬ

după Documentele Rusescĭ.(1)

DENOMINATIA orașelor și districtelor	Bulgarĭ	Românĭ carĭ recunosc religia.		Rușĭ	Rușĭ	Grecĭ	Armenĭ	Israeliţĭ	Totalul celor ce recunosc biserica		Germanĭ	Tătarĭ	Ţiganĭ	Turcĭ	Supușĭ străinĭ	Totalul locuitorilor	OBSERVAŢIUNĬ
		Bulgară	Grécă	Ortodocșĭ	Lipovenĭ				Bulgară	Grécă							
Tulcea	3256	232	1436	1876	1736	324	160	304	3488	3636	—	224	—	300	976	17948	
Arondismentul Tulceĭ.	1117	344	6195	3360	298	67	6	175	1461	9622	603	464	—	520	—	24295	
» Babadaguluĭ.	13436	838	1209	1012	4073	246	256	163	14274	2467	1227	516	63	1192	10	41063	
» Chiustengeĭ .	470	—	177	—	252	—	8	32	1470	177	—	4624	144	1388	—	9020	
» Cernavoda Hîrsova. . .	440	—	6028	16	280	136	—	—	440	6180	—	180	—	264	—	13964	
» Măcinuluĭ .	3161	—	7264	376	1126	56	—	75	2161	7696	—	304	126	1052	—	22397	
» Sulineĭ . .	36	—	444	896	796	608	8	32	36	1984	1[illegible]	112	8	96	116	5148	
Total . .	21916	1414	22753	7546	88[illegible]3	1437	438	781	23330	31726	1842	6424	341	4812	1102	134735	

(1) Este aprópe imposibil a ne folosi de însemnările dobândite de la autoritățile române, în ceea ce privesce populația Dobrogeĭ. Aceste documente sunt încă incomplecte.

Districtul Mangalia, precum și o parte din provincia Cernavoda (Silistra nouă) nu se găsescŭ în tabloul rusesc, însă după informațiile luate de la prefectura din Chiustengea, s'ar putea evalua populația districtuluĭ Mangalia la 15,825 suflete, ceea ce ar ridica cifra totală a populațieĭ din Dobrogea la 150,560 locuitorĭ, cifră ce mi se pare destul de exact ă.

TABLOU

DE PROPORŢIILE EXISTENTE INTRE MĔSURILE ENGLESE (QUARTERS) ŞI INTRE GREUTĂŢILE ŞI MĔSURILE METRICE.

Un quarter Imperial, este de 8 Buchels, ecuivalând în mĕsură cu 290 Litre.

În Englitera este obiceiŭ de a se vinde şi a se da cerealele séŭ grânele în quartere de o greutate specifică convenită; daca cerealele séŭ grânele nu daŭ acéstă greutate, lipsa se complectéză cu marfă pe d'asupra mĕsureĭ.

---

1 Quarter sau 290 Litre	Grâŭ Meiŭ Fasole Porumb	Trebuie să tragă 480 Livre englesescĭ, adică 217 kilograme, 500 gramme; daca quarterul (mĕsura) nu trage atât trebue să se complecteze cu marfă.
1 Quarter séŭ 290 Litre	Rapiţă Secară Sămânţă de in	Trebuie să tragă 460 Livre englesescĭ, adică 208 kilograme, 430 grame; dacă mĕsura nu trage atât, trebue să se complectese cu marfă.
1 Quarter séŭ 290 Litre	Orz	Trebue să tragă 400 Livre englesescĭ, adică 181 kilograme, 250 gramme; dacă mĕsura nu trage atât, trebue să se complecteze cu marfă.
1 Quarter saŭ 290 Litre	Ovĕz	Trebue să tragă 300 Livre englesescĭ, adică 154 kilograme, 60 grame; daca mĕsura nu trage atât, trebue să se complecteze cu marfă.

EXPORTAȚIA DIN CHUISTENGEA PENTRU ANUL 1875.

BANDIERE	Cu pânḑă	Vapóre	TENAGIUL Cu pânḑe	TENAGIUL Vapóre	CU LEST. Cu pânḑă	CU LEST. Vapóre	CU LEST. Tonagiul	GRANE TRANSIT Grâŭ	GRANE TRANSIT Porumb	GRANE TRANSIT Orz	GRANE TRANSIT Rapiţă	GRANE TRANSIT Ovăs	GRANE TRANSIT Secară	GRANE TRANSIT Fasole	TOTALUL	GRANE DIN LOCALITATE Grâŭ	GRANE DIN LOCALITATE Orz	GRANE DIN LOCALITATE Meiŭ	GRANE DIN LOCALITATE Seminţă de in	GRANE DIN LOCALITATE Rapiţă	GRANE DIN LOCALITATE Ovăs	GRANE DIN LOCALITATE Secară	TOTALUL
								qrs.	qrs.	qrs.	r s.	qrs.	qrs.	qrs.	qrs	qrs	qrs.	qrs	qrs.	qrs.	qrs.	qrs.	qrs.
Englitera .	3	17	853	12361	—	2	300	19317	—	20136	12862	—	—	—	25315	2696	50004	—	1646	789	—	—	55135
Austria. .	1	—	530	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4875	—	—	—	—	—	4875
Italia. . .	4	—	1291	—	—	—	—	25492	—	—	—	—	—	—	5492	—	—	—	3264	—	—	—	3264
Turcia . .	109	—	7965	—	13	—	526	29408	—	24	—	—	72	1070	30574	2303	20402	—	161	—	—	—	22866
Grecia . .	48	1	7515	237	8	—	1369	38570	—	—	—	2963	—	1762	43295	3988	2790	—	1455	—	—	—	8233
România .	2	—	210	—	1	—	144	1489	—	—	—	—	—	—	1489	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusia . .	6	—	814	—	1	—	120	3883	—	—	—	—	—	1832	5715	—	—	—	—	—	—	—	—
	173	18	19178	12598																			
C-nia Loyd Austr. .	—	36	—	35600	—	—	—	6980	—	—	—	—	—	47	7027	835	3750	—	—	45	—	—	4630
C-nia Mesag. Mar.	—	48	—	28800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	165	—	95	—	—	260
C-nia Ital. Florio. .	—	20	—	38000	—	—	—	3786	—	—	3945	282	—	821	14834	428	6448	76	1730	3067	6546	128	18423
	173	12	19178	118998	23	2	2459	114925	—	20160	16807	3245	72	5582	160741	10250	88269	241	8256	3996	6546	128	117686

Grâne transito pre. 160.741
Grâne din loc » 117,686
Totalul general. . . 278,427

ESPORTAȚIA DIN CHIUSTENGEA PE ANUL 1876.

BANDIERA	Cu pânze	Vapóre	TONAGIUL Cu pânze	TONAGIUL Vapóre	GRÂNE IN TRANSIT Grâŭ	Orz	Porumb	Meiŭ	Ovĕs	Secară	Fasole	Orz	Rapiță	TOTAL	GRANELE LOCALITAȚII Grâŭ	Orz	Meiŭ	Ovĕz	Săcară	Fasole	Semânță de in.	Rapiță	TOTAL
					qrs	qrs.	qrs.	qrs.	qrs.	qrs.	qrs.	qrs.	qrs.	qrs	qrs.	qrs.	qrs.	qrs.	qrs.	qrs.	qrs.	qrs	qrs.
Englitera	10	74	4000	50011	74985	53804	197852	3929	—	644	—	—	—	337013	629	153965	5332	2235	—	1330	9406	2829	175726
Austria	6	—	2229	—	—	1126	7507	—	—	—	—	—	—	8633	—	2874	—	—	—	—	3000	—	5874
Italia	22	—	9564	—	12798	9618	37723	—	—	—	—	—	—	60139	—	12403	—	—	—	—	—	—	12403
Grecia	84	11	16864	6029	71529	3757	22757	2196	2225	—	250	105	—	102819	4379	41356	—	5332	—	414	1475	—	52956
Turcia	180	—	15370	—	62457	1917	546	28	—	—	635	—	—	65553	15476	16048	—	92	—	46 5	220	—	36451
Rusia	8	—	1050	—	7816	—	—	—	—	—	534	—	—	8350	—	—	—	—	—	—	—	—	—
România	4	—	410	—	3894	—	—	—	—	—	—	—	—	3894	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samos	3	—	457	—	3069	—	—	—	—	—	—	—	—	3069	278	—	—	—	—	—	—	—	278
Danemarca	—	2	—	1964	—	—	8254	—	—	—	—	—	—	8254	—	7375	—	—	—	—	—	—	7375
Germania	—	1	—	778	—	7260	—	—	—	—	—	—	—	7260	—	1748	—	—	—	—	—	—	1748
Belgia	—	2	—	1984	—	—	7562	—	—	—	—	—	—	7562	557	2585	60	—	—	—	7399	1030	116.2
	317	90	49944	60757																			
C-ie Lloyd Austriac	—	47	—	51700	872	—	—	—	—	—	—	—	—	872	2639	92	—	—	—	538	—	575	3844
Mcs. Maritim	—	78	—	46800	—	—	49	—	249	—	—	—	—	298	—	336	—	302	—	3183	176	47	4044
Italiană Florio	—	22	—	41000	38608	—	757	—	329	—	7521	—	1745	48960	9000	7728	882	2500	—	5250	669	7851	33880
	317	237	49944	203257	275998	74482	283007	6153	2803	6443	8940	105	1745	662676	32958	246510	6274	10861	—	15330	22336	12332	346201

ESPORTAȚIA DIN CHIUSTENQUE 1877 1 GENARIE PĂNĂ LA 31 MAIŬ

BANDIERA	Cu pânze	Vapóre	TONAGIUL Cu pânze	TONAGIUL Vapóre	GRÂNE TRANSIT Grâŭ	Orḑ	Porumb	Săcară	Fasole	Meiŭ	Ovĕs	Ravison		TOTAL	GRANE DIN LOCALITATE Grâŭ	Orz	Porumb	Ovăs	Rapiță	Meiŭ	Inŭ	Fasole	TOTAL	TOTAL general
Englitera	15	29	5023	34468	7520	51140	43687	9740	1895	2830	—	—	—	116812	—	49510	1831	—	—	7501	—	—	58842	175654
Turcia	82	—	8068	—	43902	3712	6741	21	22	—	1752	—	—	56150	12901	74 1	280	231	—	6237	—	-	20903	77053
Austria	8	1	3304	1115	—	9212	19302	—	168	—	—	—	—	28632	—	1857	—	—	—	—	—	-	1857	30539
Grecia	22	4	2826	1628	14071	293	6238	—	—	216	—	—	—	20818	5501	4052	196	—	—	—	—	—	15536	36354
Italia	13	—	5145	—	—	3808	4955	—	—	215	—	—	—	8978	4707	14829	3418	—	—	9823	—	—	32777	41755
Francia	—	1	—	604	2756	—	466	-	—	—	—	—	—	3222	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3222
Rusia	2	—	301	—	953	1030	—	—	—	99	—	—	—	2082	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2082
Samos	1	—	204	—	979	—	—	—	—	—	—	—	—	979	—	—	—	—	—	—	—	—	—	979
Norvegia	—	1	—	1600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11807	—	—	—	—	—	—	11807	11817
	143	36	24871	39415																				
C-ie Lloid Austriac	—	36	—	43200	1809	—	13929	—	—	—	—	—	—	14838	—	4895	—	—	299	2158	—	—	7352	22190
id. Mes. Maritim	—	12	—	9000	—	—	2050	—	—	—	—	—	—	2050	—	—	125	470	99	—	—	—	694	2744
id. St. Florio	—	8	—	7483	2433	—	7674	—	945	256	282	222	—	11812	1461	704	32	4136	486	743	529	50	8141	19953
	143	92	24871	99698	14425	69195	105142	9761	3030	36 6	2034	222	—	266423	24120	95145	5882	4837	884	26462	529	50	157909	124332

Grâne Transit frs. 266423
Grâne din local. 224332
Total general . . 690755

TABLOU

de preţurile-curente de mijloc ale principalelor articole de comerciŭ în piaţa Tulceĭ în 1876.

MARFURI	UNITATEA CUALITAŢILOR		VALORILE		OBSERVAŢIĬ
	Mĕsurĭ séŭ greutăţĭ d'ale ţĕreĭ	Mĕsurĭ séŭ greutăţĭ ḑecimale	In moneḑă d'a ţĕreĭ (Leĭ turcescĭ)	In francĭ	
Unt din ţéră	ocaua	1 kilogram 28	de la 11 la 24 L. t.	de la 2,44 la 5,33	După sezon şi cualitate
» de Rusia	»	»	de la 12 la 18 » »	de la ?,66 la 4	
Bere de Galaţĭ	în butóie de 4 vedre	vasul de 51 kil. 20	90 » »	20 frc.	
» » Tulcea		»	70 » »	15,55	
Lemne de construcţie	în plute de 22 bucăţĭ venind din Austria		de la 636. la 1060 „	de la 141.33 la 235,55	
	» » 32		„ „ 477. la 530 „	de la 106 la 177.77	
	» » 22 bucăţĭ venind din Moldavia		„ „ 371. la 477 „	de la 82.44 la 106	
	» » 32		„ „ 265. la 375 „	de la 58 88 la 82.44	
	scândurĭ suta de bucăţĭ		„ „ 795. la 954 „	de ia 154.44 la 212	
Lumînărĭ cu ridicata	suta de kilograme			190	
	pachetul de 3 lumînărĭ		2 1/2 Leĭ t.	0,55 c.	Cu ridicata
Lumînărĭ cu amĕruntul	de 4 la 5 lumînărĭ		5 75	1.5	Cu amăruntul
Cafea	ocaua	1 kil. 28	de la 12.50 la 15.50	de la 2,77 la 3,44	Dupĕ cualitate
Icre negre cu ridicata	id.	id.	de la 20 la 30 L. t.	de la 4,44 la 6,66	
» » cu amĕruntul	id.	id.	» » 24 la 40	de la 5,35 la 8,88	
Cleiŭ de pesce	id.	id.	» 90 L. t.	20 frc.	
Cereale: Grâŭ	chila de Tulcea	1 hectolitru 24	» 78 L. t.	» 17,33	
Cereale: Ovĕs	id.	id.	» 38 » »	» 8,44	
Cereale: Porumb	id.	id.	» 42 » »	» 9,33	
Cereale: Meiŭ	id.	id.	» 28 » »	» 6,22	
Cereale: Orz	id.	id.	» 30 » »	» 6,66	
Cereale: Sec·ră	id.	id.	» 42, 50	» 9,44	
Cereale: Fasole	suta de oca	128	» 1˙5.	» 23,33	
Cuie	......	......	» 3, 25	» 0,72 c.	
Curele	ocaoa	1 kil. 28	» 18 L. t.	4 frc.	
Spirt	vadra de 10 oca	15 litri	» 55 L. t	» 12,22	
Făinurĭ	sacul de 100 oca	128 kilograme	» la 130 la 180	de la 28 fr. 88 c.	Făină din ţéră fabrică streină
Fer în drugĭ	ocaoa	1 kil 28	» 1 62	» 36 c.	
Tinichea	lădiţa	......	» la 150 la 160	de la 33 33 la 35 55	
Brânză din ţéră cu rid'cata	ocaoa	1 kil. 28	4 L. t. 15	0,92 c,	
Brânză din ţéră cu amĕrunt.	»	" "	6 » »	1,33 c.	
Ghiaţă	»	1 28	0 12 c.	0 03 c.	
Păcură de România	»	1 28	1 50	0,33 c.	
Păcură de Rusia	»	»	3,50	0,77 e.	
Unt-de-lemn	»	......	7,50	1 fr. 66 c.	
Lânurĭ	......	......	9,50	2 fr. 11	Destinatie Rusia şi Constantinopol, preţ de miḑloc
Lânurĭ	......	id.	10,50	2 » 33	
Berbecĭ bătuţi	pe cap	pe cap	56,50	12 » 55 c.	
Ouĕ	ḑece	......	2 L. t.	0,44 c.	
Măsline	ocaoa	1 kil. 28	3 L. t. 25	0 72 c.	
Petrol	lădiţa de 15 oca	lădiţa 32 litre	de la 80 la 140 L	de la 17.77 la 31.11 c	
Piper	ocaoa	1 kil. 28	11 L.	2,44	
Pesce sărat	cutia de 1300	la 1400 bucăţĭ	de la 90 la 135	de la 20 la 30 fr.	
Pieĭ de boŭ	perechea	perechea	225 L.	50 fr.	
» berbece	»	»	13.50	3 »	
» cal	»	»	de la 40 la 50 L.	fr. 8.88 la 12.22	
» capră	«	»	30	6.66	
Blănăriă					
Pieĭ de bodârlăŭ	perechea	perechea	4 p. séŭ 2 L.	0.88 c. séŭ 0.44 c.	
» berbece	»	»	25	5.55	
» vulpe	»	»	de la 30 la 40 L.	de la 6.66 la 8.88	
» lup	»	»	de la 30 la 60 L.	de la 6.66 la 13.33	după mărime

MARFURI	UNITATEA CUALITĂŢILOR		VALORILE		OBSERVAŢII
	Mĕsurĭ séŭ greutăţĭ d'ale ţĕreĭ	Mĕsurĭ séŭ greutăţĭ decimale	In monedă d'a ţĕreĭ (Leĭ turcescĭ)	In francĭ	
Cartofĭ	suta de oca	kil. 128		18.33	
Orez de Italia	ocaoa	1 » 28	3 L.	0.66 c.	
» India.	»	» »	2.50	55 c.	
Săpun	»	1 kil. 28	de la 3.75 la 6 p	0,83 c la 1,83	după calitate
Sare ordinară	suta de oca	128 kil.	de la 65 la 80 p.	0,83 c la 17.77	
Zahăr	ocaoa	1 kil. 28	de la 20 la 100 şi 120	4.44 la 22.22	
Geamurĭ	lădiţa	lădiţa	de la 90 la 112,50	de la 20 la 25 frc.	
Vin alb	vadra	15 litre	17 p.	3.77 fr	
» roşu	»	»	16 p.	3.55 c.	

TABLOU

de preţurile-curente de mijloc ale principalelor articole de comerciŭ în piaţa Tulcea în 1877

MARFURI	UNITATEA CUALITĂŢILOR		VALORILE		OBSEVAŢIĬ
	Mĕsurĭ séŭ greutăţĭ d'ale ţĕreĭ	Mĕsurĭ séŭ greutăţĭ decimale	In monedă d'a ţĕreĭ (Leĭ turcescĭ)	In francĭ	
Unt din ţéră	ocaoa	1 kilogram 28/000	de la 13 la 20 p.	fr. 2,60 la 4 fr.	după seson
„ de Rusia	„	„	» 16 la 20 p.	3,20 la 4	
Bere de Tulcea	în butóe de 4 vedre	în butóe de 51 kilogr. 20 gr.	» 80 la 90 p	fr. 16 la 18 fr.	id.
„ „ Galaţĭ			» 100	20 frc.	cumpărată la Galaţĭ

Bere de Odessa	vadra	12 kilogram 80	de la 29 p. 50	5 fr. 91	
Lemne de construcţie . . .	în plute	de 32 bucăţĭ	1500 la 1800 p.	300 fr. la 360	
	un tren	de 100 bucăţĭ	1200 la 1500 p.	240 la 300 fr.	
	» »	„ 100 bucăţĭ maĭ frumóse	840 la 1200	fr. 168 la 240	
Lum. de Hol. cu ridicata .	în lădiţă	9 la 11 kilograme	142 P. 50	28 fr. 50	după cualitate
Lum. de Hol. cu amprunțul	pachetul de		de la 3 p. 50 la 9 p. 50	de la 0 70 la 1.90	
Lum. de Vien. cu ridicata .	pachetul		6.25	1.25	
Lum. de Vien. cu amăruntul	„	»	de la 3 p. 50 la 9.50	de la 70 c. la 1.90	
Cafea cu ridicata	ocaoa	1 kil. 28	de la 15 la 22 p	de la fr. 3 la 4 40	
» » amăruntul . . .	„	„ „	18 la 28	„ 3 60 la 5 60	
Icre negre	. . . .	. . . .	24 la 48 p.	„ 4 80 la 9.6	
Cleiŭ de pesce	. . . .	. . . .	83.85 la 114 p.	de la 14.77 la 22.80	
Cereale: Grâŭ	chila de Tulcea	1 hectoli. 48	82.35 la 95 p.	de la 16.47 la 19 f.	
Cereale: Porumb	„	„	42.20 la 36 50	de 7.30 la 8.44 fr	
Cereale: Meiŭ	„	„	26 40 la 31.65	„ 5 28 la 6.33 fr.	
Cereale: Orzŭ	„	„	31 65 la 35.90	» 6.33 la 7.18 fr.	
Cereale: Secară	„	„	47.50 la 49.60	„ 9.50 la 9 92 fr.	cu ridieata
Cereale: Fasole	100 oca	128 kil.	80 la 110 p.	„ 16 la 22 fr.	
Cereale: Rapiţă	chila de Tulcea	1 hectol. 48	41 p	„ fr. 7.77 c.	
Cuie cu ridicata	ocaoa	1 kil. 28	de la 3.50 la 5.50	„ 0.70c. la fr. 10	L. T á 103
» » amăruntul . . .	„	» »	„ 4 la 6 p.	» 0.80c. la 1 „ 20	
Curele cu ridicata	ocaoa	» »	de la 20 la 25 p.	» 4 fr. la 5 fr.	
Spirt	vadra	15 litre	de la 60 la 100 p	„ 12 „ » 28 „	
Făină de Rusia	ocaoa	1 kil. 28	„ 3 la 3.50 p	„ 0 60 f. la 0.70c.	cu ridicata
» din ţéră	100 oca	120 kil.	de la 100 la 160 p	» 25 fr. la 32 fr.	
Fer în drugĭ	ocaoa	1 kil. 28	de la 2 50 la 5.50	„ 0.50c. la 1.10c.	cu amăruntul
Tinichea	lădiţa	lădiţa	216 p.	» 45 60 la	cu ridicata
Brânză din ţéră	ocaoa	1 kil. 28	0 25 c	05 c.	
Ghiaţă	—	—	—	—	
Păcură de Romania . . .	vadra	12 kil. 80	de la 20 la 35 p.	de la 6 la 7 fr.	cu ridicata

MARFURI	UNITATEA CUALITĂŢILOR		VALORILE		OBSERVAŢII
	Mĕsurĭ séŭ greutăţĭ d'ale ţĕreĭ	Mĕsurĭ séŭ greutăţĭ decimale	In monedă d'a ţĕreĭ (Leĭ turcescĭ)	In francĭ	
Păcură de România . . .	ocaca	1 28	de la 4 la 4.50	de la 80 c. la 90c.	cu amĕruntu
Uut-de-lemn cu ridicata . .	id.	id.	de la 7 la 15 p.	» 1.40 la 5 fr.	după cualitate
» » amăruntul .	id.	id.	de la 8 la 20 p.	„ 1.60 la 4 fr.	»
Lânurĭ	id	id.	9 p.	„ 1 80	
Berbeci bătuţĭ	perechea	perechea	de 110 la 130 p.	» 22 la 26 fr.	
Ouĕ	ḑece	ḑece	de 1.25 la 3.50	» 0 25c. la 0.70	dupĕ sezon
Masline	ocaoa	1 k. 28	de la 2.25 la 5 p.	» 0.45c. la 1 fr	cu ridicata
»	„	id.	de la 5 la 7 p.	» 0 60c. 1.40 f.	cu amăruntu
Petrol de America . . .	lădiţa	32 kil.	de 100 la 160 p.	» 20 fr. la 32	cu ridicata
» » . . .	25 oca	id.	125 la 250	» 23 fr. la 40	cu amĕruntu
» de România . . .	vadra	15 litre	de la 30 la 50 p.	» 6 » la 10 f	cu ridicata
» „	„	id.	„ 40 la 60	» 8 » la 12 „	cu amĕruntu
Piper	ocaoa	1 k. 28	„ 7 P.	» 1 40	cu ridicata
„	id.	id.	» 11 „	» 2.20	cu amĕruntu
Pesce sărat	100 oca	128 kilogr.	„ 120 la 180 p	» 24 fr. la 36 „	cualitate ordinară
„ „	„ „	» »	„ 480 la 600 p	» 96 fr. la 120	cualitate bună
Pieĭ de boŭ	perechea	perechea	„ 190 la 200 p.	» 38 la 40 fr.	
„ berbece	id.	id.	» 24 la 28 p.	» 4.80 la 5.60c.	
„ cal	„	»	» 70 la 100 p.	» 14 la 20 fr.	
„ capră	„	»	» 24 la 28 p.	» 4.80 la 5.60	
„ căprioră	„	»	„ 15 la 16 p.	» 3 la 3.20	
„ iepure	bucata	bucata	„ 1 p. 50	» 0.30 c.	
Blănurĭ					
Pieĭ de bodârlăŭ . .	perechea	perechea	de la 7 la 15 p	de la 1 40 la 3 fr.	dupĕ dimensiune

Pieĭ de berbece	bucata	bucata	de la 20 la 26 p.	de la 4 la 5 20 c.	dupĕ cualitate
„ vulpe	»	„	„ 22 la 26 p.	„ 4.44 la 5.20	„ »
„ lup	»	»	» 30 la 40 p	» 6 la 8 fr.	» »
Cartofĭ	100 oca	128 kil.	» 50 p.	„ 10 fr.	
Orez de Italia	sacu de 100 oca	sacu 128 kil.	» 46 p	» 9.20	cu ridicata
„ » India	id.	» »	» 42 p.	» 8 fr. 40	idem
Săpun de Rusia	oca	de 128 kil.	» 4.25 la 5 p.	» 0 85 fr. la 1 f.	cu ridicata
» „ „	o aoa	1 kil. 28	» 5.50 la 7 p.	» f. 1.10 la 1.40	cu amăruntul
» „ Turcia	id.	id.	» 3 50 la 6 p.	0.70c. la 1.20	cu ridicata
„ „ „	id.	id.	» 8. p.	» 1.60	cu amăruntul
Sare ordinară	100 oca	128 kil.	de 27.35 la 127.50	» 5.47 la 25.50	cu ridicata
Zahăr.	ocaoa	1 kil. 28	de la 7 la 11 p.	» 1.40 la 2.20	cu amăruntul
„	id.	id.	13 p.	» 2.60	dupĕ cualitate
Tutun	id.	id.	de la 10 la 200 p	» 2 la 40 fr	
Geamurĭ	lădiţa	lădiţa	» 108 la 180 p	» 20 la 36 fr.	
Vin din ţĕră	vadra	15 litre	„ 18 p. la 30 p.	» 3 60 la 6	alb dupĕ cualitate şi sezon
„ » „	„	» »	» 19 » 31 p	» 3.80 la 6 20	roşu dnpĕ cualitate şi sezon